

din colecțiile aceluiași Muzeu din Mont-béliard.

Studiile apărute în *Annales littéraires de l'Université de Besançon* ne arată grija cu care cercetătorii francezi tratează documentele arheologice, publicându-le într-un ritm grăbit, socotind că « una din datoriile cele mai grabnice ale arheologiei naționale este publicarea sistematică a colecțiilor din provincie », fără de care greu s-ar putea întocmi lucrări de mare amploare, sinteze pe probleme.

Expectatus Bujor

F. VAES et J. MERTENS, *La céramique gallo-romaine en terre sigillée d' (Belgique)*, Collection Latomus, vol. XIII, 1953, 53 p. + 12 pl.

Studiul celor doi autori e izvorit din intenția de a înfățișa cercetătorilor materialul grupat pe categorii, fără a mai aștepta publicarea raportului ultimelor cercetări întreprinse pe teren. Și după cum s-a făcut și de alți autori pentru monedele și pentru puțurile de lemn descoperite în același loc, tot așa încearcă să prezinte o categorie de ceramică romană, *terra sigillata*, interesantă și atractivă. Materialul, ce se află împrăștiat prin muzee și colecții particulare, provine din săpăturile efectuate de exploatarea carierei de nisip de la Elevijt (Brabant), precum și de cercetările arheologice întreprinse aici de *Service des Fouilles des Musée Royaux d'Art et d'Histoire* din Bruxelles. Documentele arheologice date la iveală cu aceste ocazii sînt extrem de interesante, provenind dintr-un *vicus* roman plasat în regiunea Brabantului, între Bruxelles și Malines.

Catalogul fragmentelor de *terra sigillata* ocupă întregul volum. Materialul este prezentat în două mari categorii: cu decor și fără decor. În cadrul primei categorii, piesele sînt grupate pe regiuni și astfel înțilnim două fragmente de ceramică italică, după care urmează cele din diferitele părți ale Galliei: meridională, centrală și de est,

grupate pe localitățile în care au fost produse. Se dă cu acest prilej o bogată bibliografie pentru fiecare fragment în parte, ca și o încercare de datare a pieselor. Materialul ilustrativ ajută în bună parte la urmărirea descrierii pieselor. Categoria a doua, a fragmentelor fără decor, e sumar prezentată, în schimb se dă, atât în planșe cit și în tablou, o listă întreagă de ștampile ale producătorilor, la care nu omite și datarea atât de necesară studiului, ca și raportarea la lucrările de specialitate.

Autorii încearcă, utilizînd materialul prezentat în acest bogat catalog, să tragă unele concluzii de ordin istoric asupra regiunii și așezării vechi romane. Eșalonarea în timpul primelor secole din e.n. a fragmentelor de *terra sigillata* îi fac să vadă o continuitate a vieții romane în această parte. Iar în urma construirii pînă în nord a drumului ce traversa Gallia, s-au putut crea premisele unei dezvoltări a vieții antice, începînd cu a doua jumătate a sec. I e.n. Viața comercială, din ce în ce mai intensă, face să parvină produsele de preț din regiunile înconjurătoare și chiar din Gallia meridională, care e cea mai bogat reprezentată. Și astfel consideră că așezarea romană de la Elevijt « concentrează aceste diverse curente și dovedește importanța sa atât din punct de vedere economic, cît și cultural ».

Fără să se limiteze la prezentarea unui catalog, autorii, sprijiniți pe material, au încercat și au reușit să tragă unele concluzii de ordin istoric, pe care așteaptă să le confrunte cu rezultatele săpăturilor arheologice.

Expectatus Bujor

CAHIERS ARCHÉOLOGIQUES; fin de l'antiquité et moyen âge, publ. de André Grabar și Jean Hubert, VIII, Paris, 1956, 275 p., în 4°.

Volumul VIII al acestei importante publicații își deschide seria contribuțiilor științifice cu un articol postum, ultimul pe care l-a scris marele istoric de artă